

Speciaal onderwijs
Rafael
GROEIEN IN BESCHERMING

Jeugdhulp op Rafael

Juli 2025

Speciaal onderwijs
voor zeer moeilijk
lerende kinderen

Rafael
Lanslaan 10
3526 XH Utrecht
030 293 6351
info@rafaelschool.nl

Inhoudsopgave

1		
1.	Basisondersteuning van Rafael	3
1.1.	Basisondersteuning	3
1.2.	Stromen	3
1.2.1.	Stroom A/B	3
1.2.2.	Stroom C	4
1.2.3.	Stroom D	4
2.	Inzet specialistische jeugdhulp	5
2.1.	jeugdhulp in de stroom A/B	5
2.1.1.	Aanleiding tot jeugdhulp	5
2.1.2.	Evaluatie	7
2.1.3.	Afbouw	8
2.2.	Jeugdhulp in de stroom C en D	8
2.2.1.	Aanleiding tot jeugdhulp	8
	Als blijkt dat de individuele jeugdhulpdoelen niet behaald worden of de ondersteuningsbehoefte groter wordt dan deze doelen. Zal ook hier stap 2 t/m 3.	8
2.2.2.	Evaluatie	9
2.2.3.	Afbouw	9

1. Basisondersteuning van Rafael

1.1. Basisondersteuning

Rafael is een school voor Speciaal Onderwijs aan Zeer Moeilijk Lerende Kinderen (ZMLK). Onze school is een streekschool voor leerlingen in en om Utrecht. De leerlingen van Rafael worden getypeerd als leerlingen met een verstandelijke beperking. Er zijn binnen deze verzamelaar veel verschillen tussen individuele leerlingen. Zij hebben met elkaar gemeen dat zij gebaat zijn bij onderwijs dat op een deskundige manier inspeelt op hun individuele mogelijkheden en beperkingen.

Het onderwijs op Rafael kenmerkt zich door een aantal aspecten die in iedere groep hetzelfde zijn omdat al onze leerlingen daar gebaat bij zijn. Daarnaast zijn er ook verschillen in het onderwijs doordat de ondersteuningsbehoeftes van de leerlingen van de Rafael ook erg divers zijn. Allereerst een aantal aspecten die voor alle groepen gelden:

1. Iedere groep heeft dagelijks een leerkracht/leraar ondersteuner en een onderwijsassistent. Alle leerlingen op Rafael vragen nabijheid in hun begeleiding om tot leren te komen. Dit kan daadwerkelijke fysieke nabijheid in de vorm van naast een leerling zitten of herhaling van de instructie. Hierdoor is het noodzakelijk dat de groepsleiding dagelijks bestaat uit minimaal twee onderwijsprofessionals.
2. Het pedagogisch handelen van de groepsleiding is een belangrijke voorwaarde voor leerlingen om tot leren te komen. De leerlingen van Rafael zitten allemaal in een andere ontwikkelingsfase van de emotionele ontwikkeling. Dit vraagt veel expertise in het pedagogische handelen van het team. Met PBS (Positieve Behaviour Support) en de handelingsadviezen van de ontwikkelingstheorie van Došen komt Rafael de leerlingen tegemoet in hun behoeftes.
3. Het didactisch handelen op Rafael is afgestemd op de behoefte van de doelgroep. Waar iedere leerling baat heeft bij directe instructie, activerende werkvormen en duidelijke communicatie, is dit voor de leerlingen van Rafael essentieel.

Binnen de zorgcyclus worden de leerlingen minimaal drie keer per jaar besproken met het zorgteam (bestaande uit intern begeleider en orthopedagoog) waarbij mogelijk extra passende interventies en ondersteuning wordt ingezet. Bij de interventies zijn verschillende specialisten betrokken zoals autisme specialist, ondersteunde communicatie, spelagoog, logopedist, fysiotherapeut, spelbegeleider of Rots & water trainer. Deze specialisten kunnen ondersteuning bieden aan de groepsleiding en/of een individueel traject met de leerling starten.

1.2. Stromen

Om tegemoet te komen aan de juiste begeleiding voor de leerlingen, wordt op Rafael gewerkt aan de hand van een stromenbeschrijving. Hierin worden verschillende stromen beschreven: A, B, C en D. Soms wordt er een combinatie groep van twee stromen gemaakt zoals A/B of C/D.

1.2.1. Stroom A/B

Groep van 12 tot 14 leerlingen. Dit houdt in dat de leerling moet kunnen functioneren in een situatie van 1 onderwijsprofessional op 6 of 7 leerlingen. De leerlingen zijn in staat te handelen

bij een mondelinge aansturing van de onderwijsprofessional op kleine afstand of zelfstandig met een visualisatie. Uitzonderingen zijn medische handeling of emotieregulatie problemen. In deze gevallen biedt de onderwijsprofessional als interventie extra begeleiding, waarmee de leerling ontwikkeling laat zien. De groepsleiding maakt gebruik van passende visualisaties om het vaste dagprogramma te verhelderen. De groepsleiding kan het aanbod afstemmen op het functioneren van de leerlingen waarbij positieve en haalbare verwachtingen worden uitgesproken. Kijkend naar het landelijke doelgroepenmodel functioneren deze leerlingen gemiddeld op niveau 3 of 4.

1.2.2. Stroom C

Groep van 8 leerlingen. Dit houdt in dat de leerling moet kunnen functioneren in een situatie van 1 onderwijsprofessional op 4 leerlingen. De leerlingen hebben regelmatig sturende en directe begeleiding nodig. De groepsleiding moet voortdurende externe stimulans geven. Dit uit zich in meer ontdekkend en spelenderwijs leren, veel herhaling, aanbod in zeer kleine stapjes en het inzetten van de voor doen/nadoen methodiek. De groepsleiding houdt rekening met de prikkeldosering in het vaste dagprogramma. De leerling is nog afhankelijk van van de onderwijsprofessionals voor oplossingen of alternatief gedrag. Kijkend naar het landelijke doelgroepenmodel functioneren deze leerlingen gemiddeld op niveau 2.

1.2.3. Stroom D

Groep van 8 leerlingen. Dit houdt in dat de leerling moet kunnen functioneren in een situatie van 1 onderwijsprofessional op 4 leerlingen. De leerlingen hebben regelmatig sturende en directe begeleiding nodig. De leerling is afhankelijk van de onderwijsprofessional in de verheldering van de situaties. De groepsleiding maakt gebruik van totale communicatie en biedt intensieve stimulans tot communiceren. Dit kan vaak alleen in een één op één contact moment. De groepsleiding houdt rekening met de prikkeldosering in het vaste dagprogramma. Kijkend naar het landelijke doelgroepenmodel functioneren deze leerlingen gemiddeld op niveau 2.

2. Inzet specialistische jeugdhulp

Ondanks de brede ondersteuning die binnen de verschillende groepen wordt geboden, inclusief aanvullende interventies, kan het voorkomen dat een leerling behoefte heeft aan extra ondersteuning. In dergelijke situaties is inzet van specialistische jeugdhulp een passende stap om samen met de leerling te werken aan specifieke ontwikkeldoelen.

Binnen het concept van collectieve financiering van jeugdhulp in het onderwijs wordt er op Rafael bewust voor gekozen om jeugdhulp zo min mogelijk individueel aan te bieden. De samenwerkingspartners streven ernaar de werkwijze van Rafael hierin zo nauw mogelijk te volgen. Daarom is voor het collectief inzetten van jeugdhulp aansluiting gezocht bij de basisondersteuning zoals vastgelegd in de stromenbeschrijving en het landelijke doelgroepenmodel.

Op basis hiervan is een duidelijk onderscheid gemaakt tussen de stromen A/B en C/D. Leerlingen in stroom A/B hebben gemiddeld een ondersteuningsbehoefte op niveau 3 of 4. In de praktijk betekent dit dat deze leerlingen relatief zelfstandig zijn en in staat om sneller leerdoelen op te pakken. De inzet van specialistische jeugdhulp voor deze groep zal daarom doorgaans van lage frequentie en tijdelijke aard zijn. Per leerling wordt zorgvuldig het stappenplan gevolgd om de inzet van jeugdhulp te onderbouwen.

Voor leerlingen in stroom C/D geldt een ondersteuningsbehoefte op gemiddeld niveau 2. Dit betekent dat zij intensieve begeleiding nodig hebben. De inzet van specialistische jeugdhulp is voor deze groep structureler en vaak groepsgericht. In deze groepen is het voorliggend om jeugdhulp collectief in te zetten. Standaard is daarom een jeugdhulpverlener aanwezig in de groep om te werken aan gezamenlijke groepsdoelen, en waar nodig aan individuele doelen. De werkwijze rondom de inzet van jeugdhulp voor individuele doelen wordt elders verder toegelicht.

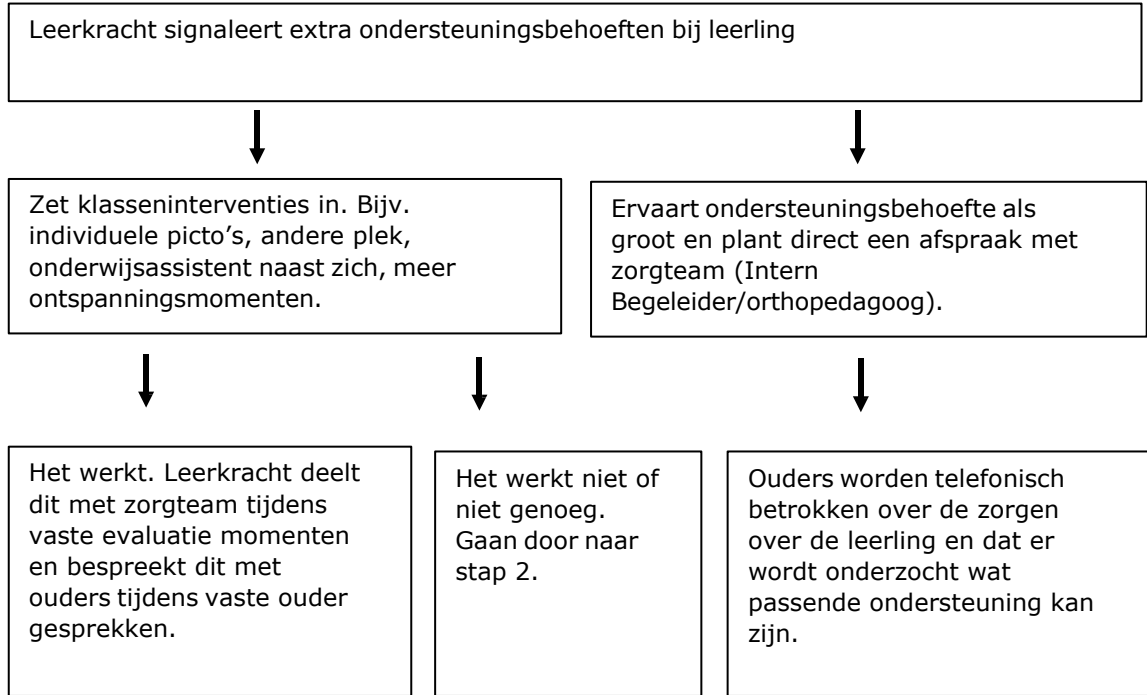
2.1. Jeugdhulp in de stroom A/B

2.1.1. Aanleiding tot jeugdhulp

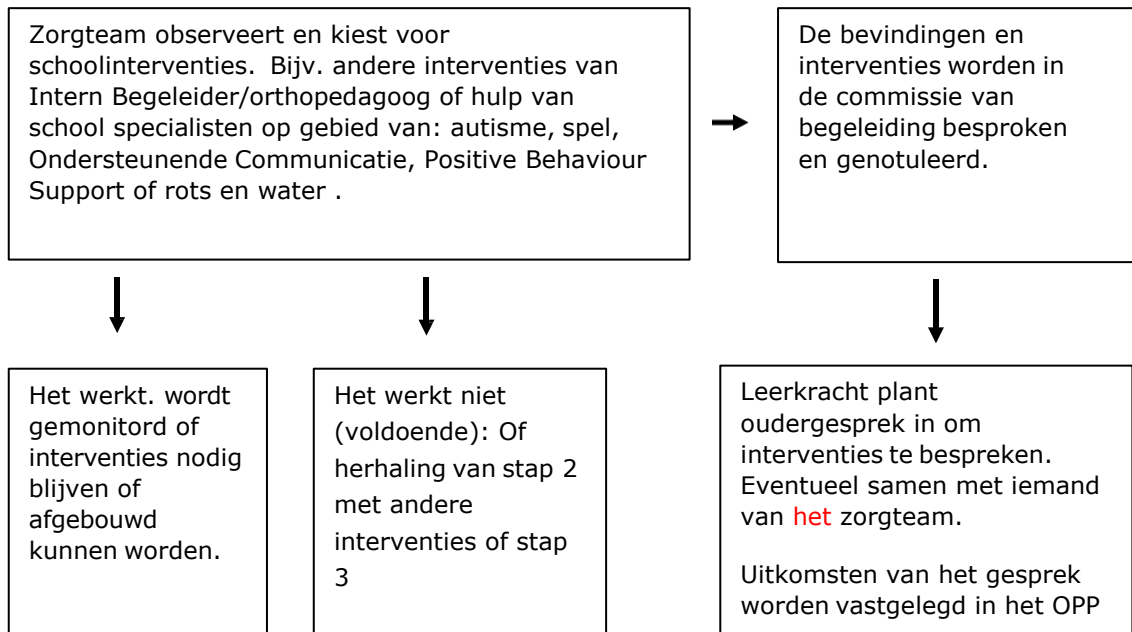
In het onderstaande stappenplan is de weergegeven hoe de aanleiding jeugdhulp in de stroom A en B tot stand komt.

Stap 1

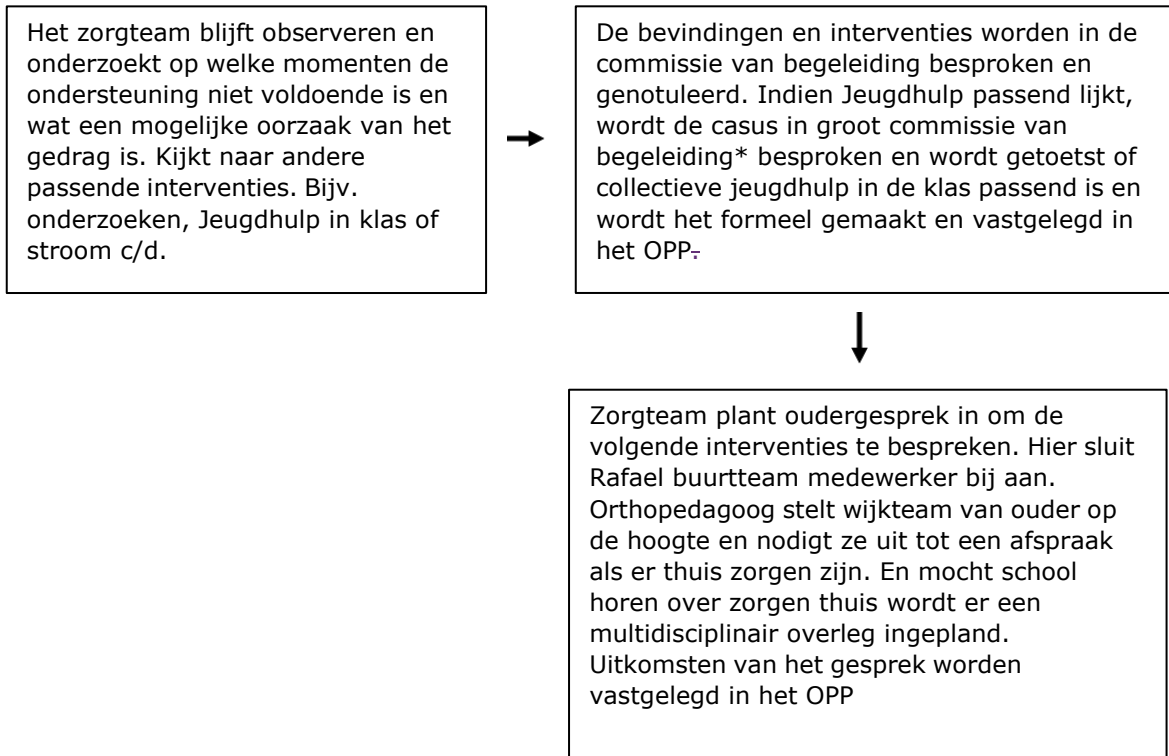

Stap 2

Stap 3

2.1.2. Evaluatie

Collectieve jeugdhulp in het Onderwijs is voor deze leerlingen altijd tijdelijk en vanuit een gericht doel. Hierdoor zal de evaluatie voornamelijk gaan over of het doel behaald is en wanneer afbouw mogelijk is. De doelen en evaluaties worden vastgelegd in het OPP.

In de onderwijscyclus van Rafael staan diverse gesprekken gedurende het jaar waarin de onderwijsprofessionals met hun zorgteam o.a. de leerlingzorg bespreekt. Deze gesprekken heten leerlingzorggesprekken. Voorafgaand aan deze gesprekken heeft de jeugdhulpbegeleider een evaluatie op het handelingsplan geschreven en indien nodig nieuwe interventies/stappen bedacht. Tijdens de leerlingzorggesprekken sluit de jeugdhulp begeleider aan om de evaluatie toe te lichten en indien nodig samen te kijken wat nog meer nodig is. Op schoolniveau wordt jeugdhulp in de stroom A/B tweemaal per jaar besproken. Dit gebeurt in het groot CvB van februari en juni en zal geleid worden door de coördinator van de jeugdhulp partner. Het doel hiervan is delen en vanuit expertise meedenken. Concreet betekent dit:

- Stand van zaken delen:
 - o Hoeveel leerlingen in de A/B stroom krijgen jeugdhulp in het onderwijs en hoeveel FTE is dit?
 - o Welke leerlingen hebben hun doelen behaald en is jeugdhulp afgebouwd?

- Expertise inwinnen:
 - o Bij welke leerlingen stagneert het plan? Zij kunnen als casus ingediend worden in het groot CvB om vanuit meerdere perspectieven te kijken naar passende interventies.

2.1.3. Afbouw

Naarmate de leerling laat zien de doelen te beheersen, wordt de begeleiding afgebouwd. Dit wordt door de jeugdhulpbegeleider genoteerd in de plannen (OPP) en besproken tijdens de leerlingzorggesprekken. Als de jeugdhulpbegeleider van mening is dat de begeleiding is afgerond, brengt hij dit in bij de leerlingzorggesprekken. Hierin wordt dit vastgesteld. Daarna brengt Rafael i.s.m. Reinearde de ouders en het wijkteam op de hoogte. Ouders kunnen tijdens de vaste contactmomenten op de hoogte gebracht worden.

2.2. Jeugdhulp in de stroom C en D

2.2.1. Aanleiding tot jeugdhulp

In het onderstaande stappenplan is weergegeven hoe de aanleiding jeugdhulp in de stroom C en D tot stand komt. Zoals hierboven beschrijven staat is er standaard een jeugdhulpbegeleider aanwezig in de groepen.

Leerlingen kunnen vanuit twee wegen in deze groep komen:

- Door eerst stap 1/3 te hebben doorlopen bij stroom A/B
- Als blijkt dat een nieuwe leerling, in het toelatingsproces, een ondersteuningsbehoefte heeft die passend is voor stroom C/D groep.

De leerling gaat naar stroom C/D. Dit wordt met ouders besproken. Bij dit gesprek is het samenwerkingsverband betrokken. Uitkomsten van het gesprek worden vastgelegd in het OPP.

Tijdens dit gesprek wordt ook collectieve jeugdhulp in de klas besproken. Hierbij wordt aangegeven dat in deze groepen jeugdhulp aanwezig is en dus ook betrokken is bij hun kind. Als het nodig is, zullen specifieke doelen voor jeugdhulp in de klas gemaakt worden** en worden ouders en het wijkteam van ouders geïnformeerd. De jeugdhulp begeleider informeert haar leidinggevende over de doelen en de onderwijsprofessional het zorgteam. Uitkomsten worden vastgelegd in het OPP.

Als blijkt dat de individuele jeugdhulpdoelen niet behaald worden of de ondersteuningsbehoefte groter wordt dan deze doelen. Zal ook hier stap 2 t/m 3 worden ingezet?

2.2.2. Evaluatie

Collectieve jeugdhulp in het Onderwijs is voor deze groepen geïntegreerd in het dagprogramma van alle leerlingen. Hierbij wordt het effect van collectieve jeugdhulp in het onderwijs zichtbaar als het in de klas goed gaat. Onderdelen waarnaar gekeken wordt:

- leerlingen houden hele dag vol;
- leerlingen maken ontwikkeling door;
- goede sfeer in de groep;
- leerkracht is in staat een les te geven zoals is voorbereid;
- Wanneer is de ondersteuning voldoende: het gaat om zelfredzaamheid - hoeveelheid incidenten verminderd ;
- de expertise van school en jeugdhulp wordt effectief ingezet.

Tijdens de leerlingzorggesprekken worden deze onderwerpen besproken. Hierbij zijn aanwezig: onderwijsprofessionals, jeugdhulpbegeleider en zorgteam van de groep. Uitkomsten worden vastgelegd in het OPP.

Op schoolniveau wordt jeugdhulp in stroom C/D besproken in een apart overleg aansluitend aan het groot CvB van februari en juni. In dit overleg sluit iemand aan vanuit Rafael, Reinaerde en KOOS. Hierbij wordt vanuit zowel Rafael als Reinaerde per groep op hoofdlijnen een conclusie op de bovenstaande punten gegeven. Dit halen zij op bij hun collega's. Uitkomsten worden vastgelegd in het OPP.

Zoals in 2.2.1. besproken kunnen leerlingen in de stroom C/D ook intensievere individuele jeugdhulp doelen hebben. Deze vallen in dezelfde categorie als de jeugdhulp doelen bij de stroom A/B en volgen ook diens evaluatie en afbouw route.

2.2.3. Afbouw

In principe is bij deze groepen (stroom C/D) geen afbouw van collectieve jeugdhulp in het onderwijs mogelijk, doordat leerlingen in de combinatie van onderwijs met zorg tot leren komen. Echter wordt gedurende het schooljaar kritisch gekeken of door de samenstelling van de groep minder jeugdhulp haalbaar is. Dit blijkt uit de leerlingzorggesprekken. Als dit het geval is, zal het besproken worden op het klein CvB en de jeugdhulpbegeleider doet dit bij de coördinator van Reinaerde.